

Savez sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije

NAKON OSNIVANJA MEĐUSAVEZNOG OLIMPIJSKOG ODBORA ZA IX. OLIMPIJADU 1926., SA SJEDIŠTEM U ZAGREBU, ŠPORTSKI SU SE SAVEZI 1929. ODLUČILI JOŠ JAČE POVEZATI, PA JE U ZAGREBU 1929. OSNOVAN SAVEZ SPORTSKIH SAVEZA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE "SA ZADATKOM DA POMAŽE ŠPORTSKI POKRET U JUGOSLAVIJI, DA GA PREDSTAVLJA PRED VLASTIMA I DA SE BRINE ZA SKLADAN RAD SVIH ŠPORTOVA"

Piše **Zdenko Jajčević**

Nezadovoljni radom Jugoslavenskoga olimpijskoga odbora (JOO), najzainteresiraniji športski savezi osnovali su 1926. godine Međusavezni olimpijski odbor za IX. olimpijadu, radi prikupljanja sredstava, priprema i slanja športaša na OI u Amsterdam 1928. godine.

Iz današnje je perspektive teško shvatiti osnivanje i djelovanje paralelne državne organizacije koja je trebala obavljati poslove kao i središnja organizacija koja je zbog toga osnovana. Objašnjenje je u činjenici da JOO nije adekvatno obavljao svoje zadatke pa su hrvatski športski djelatnici, u želji da to promijene, pribjegli takvim rješenjima. Sjedište MESAVOD-a, kako su ga kasnije skraćeno nazvali, bilo je u Zagrebu, a na čelu mu je bio član JOO-a Stevan Hadži. Tek nakon mnogih uvjeravanja i dokazivanja lojalnosti Jugoslavenskom olimpijskom odboru, MESAVOD je priznat kao posebno tijelo JOO-a.

Osnutak MESAVOD-a poslije se pokazao uspješnom inicijativom, osobito za pravodobne pripreme i organizi-

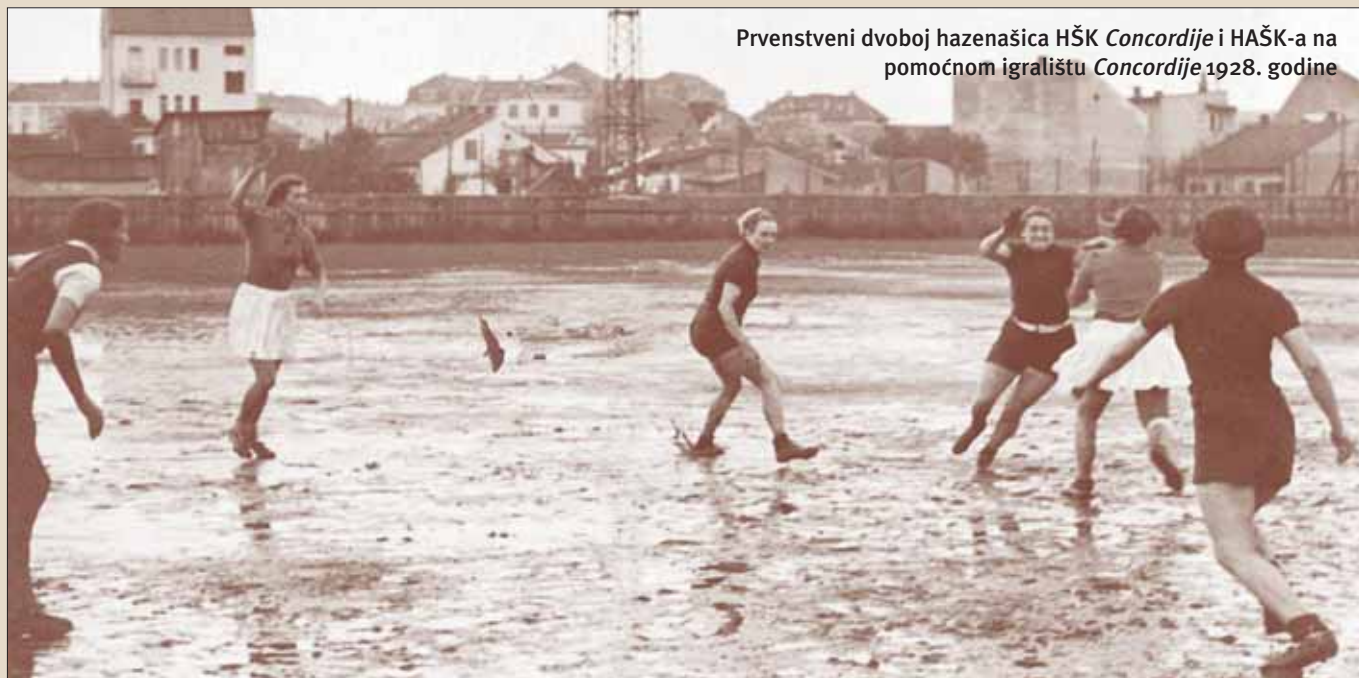
ranje odlaska športaša na Olimpijske igre. S materijalne strane imao je manje uspjeha, što je u teškim prilikama tadašnjeg jugoslavenskog društva i športskih organizacija sasvim razumljivo.

Premještanje sjedišta JOO-a u Beograd

Destruktivno djelovanje srpskih odbornika u JOO-u, predvođenih članom MOO-a Svetomirom Đukićem, kulminiralo je 1927. kada se sjedište JOO-a preselilo iz Zagreba u Beograd, jer je za novoga predsjednika JOO-a izabran general Dušan Stefanović. Budući da je prema statutu JOO-a sjedište bilo u mjestu stanovanja predsjednika ono je premješteno u Beograd, a naziv je promijenjen u Jugoslavenski olimpijski komitet (JOK). Poremećeni odnosi u onodobnom jugoslavenskom olimpiizmu počeli su se raščišćavati 3. ožujka 1929. na Kongresu JOK-a u Beogradu.

Najprije je 2. ožujka održana godišnja skupština JOK-a, uz nazočnost starih članova JOO-a iz cijele zemlje. Kongres JOK-a održan je dan poslije uz sudjelovanje

Prvenstveni dvoboj hazenašica HŠK Concordije i HAŠK-a na pomoćnom igralištu Concordije 1928. godine

Skijaško prvenstvo Jugoslavije u Bohinjskoj Bistrici 1929. godine. U prvom planu skijaš HAŠK-a Milivoj Benković (23)

brojnih članova odbora, predstavnika športskih organizacija i saveza, delegata raznih ministarstava, vojske i Jugoslavenskoga sokolskoga saveza. Na kraju je odlučeno da se izabere šesteročlani odbor koji treba izraditi nova pravila. Izabrana je i osmeročlana uprava JOK-a, koja je u međuvremenu trebala voditi poslove vezane uz olimpiizam u Jugoslaviji. Svjesni slabosti JOK-a i ne želeći gubiti vrijeme u pripremama za sljedeće Olimpijske igre, zagrebački športski djelatnici obnovili su 7. prosinca 1928. Međusavezni olimpijski odbor (MESAVOD) za X. olimpijadu.

Kaotično djelovanje JOK-a

U to je doba u cijelom svijetu, pa i u Jugoslaviji, vladalo teško ekonomsko stanje. U višenacionalnoj su se Jugoslaviji sve više zaoštravala neriješena nacionalna pitanja. Nakon ubojstva Pavla Radića i Đure Basaričeka te smrtnog ranjavanja Stjepana Radića u beogradskoj Skupštini 20. lipnja 1928., kralj Aleksandar Karađorđević je 6. siječnja 1929. ukinuo parlament i uveo otvorenu diktaturu.

Ni olimpijski ni športski pokret nije bio imun na takve potrebe. Budući da su hrvatski športski djelatnici postojeće stanje smatrali neodrživim, jer su se propagirale isključivo velike športske manifestacije, ponajprije olimpijske igre, a društvu je nedostajala osnovna skrb o razvoju športa među omladinom, krajem 1929. osnovan je Savez športskih saveza Kraljevine Jugoslavije. JOK je i dalje, prema posebnoj državnoj uredbi, ostao službena institucija jugoslavenskog športa, jer su to zahtijevali međunarodni propisi za države čiji športaši nastupaju na olimpijskim igrama. JOK je u to doba još više izgubio značenje, jer je postalo očito da zbog tadašnjih političkih i ekonomskih prilika i svjetske krize športaši Jugoslavije neće nastupiti na X. olimpijskim igrama u Los Angelesu 1932. godine.

Osnivanje Saveza sportskih saveza

Posljedica tog neuspjeha na kongresu JOK-a bila je odluka športskih saveza da se međusobno povežu još jače nego što je to bilo putem MESAVOD-a, pa je u Zagrebu 23. prosinca 1929., u prostorijama Jugoslavenskog kasina u Gajevoj ulici 4, osnovan Savez sportskih saveza Kraljevine Jugoslavije *"sa zadatkom da pomaže športski pokret u Jugoslaviji, da ga predstavlja pred vlastima i da se brine za skladan rad svih športova"*.

Na osnivačkom su sastanku odlučivali samo delegati športskih saveza s punomoćima. Osnivači su bili Koturaški savez kraljevine Jugoslavije, Jugoslavenski nogometni savez, Jugoslavenski lako-atletski savez, Jugoslavenski plivački savez, Jugoslavenski veslački savez, Jugoslavenski tennis savez, Jugoslavenski zimsko-sportski savez, Savez moto klubova Kraljevine Jugoslavije, Jugoslavenski hazena savez, Jugoslavenski teško-atletski i šakački savez, Jugoslavenski mačevalački savez i Jugoslavenski table-tennis savez. Sjedište većine saveza bilo je u Zagrebu, jedino je nogometni bio u Beogradu, veslački u Splitu, a zimsko-sportski u Ljubljani. Nakon svih tih previranja zaprepasujuće činjenica da su u Jugoslaviji tada postojale tri organizacije koje su rukovodile športom.

Literatura

1. Jajčević, Z. (2008). *Olimpiizam u Hrvatskoj*. Zagreb: Libera Editio
2. Macanović, H. (1970). Osnivanje Jugoslavenskog olimpijskog odbora 14. XII. 1919. *Povijest sporta*. 1 (1), 5 - 13
3. Radan, Ž. (1974). 100 godina organiziranog modernog sportskog pokreta u Hrvatskoj. *Povijest sporta*. 19 (5), 1712 - 1714.